

них свобод в умовах боротьби з тероризмом: мандат Спеціального докладчика по вопросу о поощрении и защите прав человека и основных свобод в условиях борьбы с терроризмом. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G10/167/30/PDF/G1016730.pdf?OpenElement>.

6. Доклад Конференции ООН по правам человека жертв терроризма URL: https://www.un.org/victimsofterrorism/sites/www.un.org.victimsofterrorism/files/ru_report_victims2016.pdf.

7. Доклад Специального докладчика по вопросу о поощрении и защите прав человека и основных свобод в условиях борьбы с терроризмом Бена Эммерсона (A/HRC/20/14). URL: <http://undocs.org/ru/A/HRC/20/14>.

8. Рекомендуемые виды практики в области поддержки жертв терроризма в рамках уголовного правосудия. Организация Объединенных Наций. Нью-Йорк, 2015 год. URL: https://www.unodc.org/documents/terrorism/Publications/Good%20practices%20on%20victims/goos_practices_victims_R.pdf.

Надійшла до редакції 26.11.2018

SUMMARY

Syroiyd T.L. Protection of terrorism victims: international legal aspect. The article analyzes the provisions of international legal acts on countering terrorism in the aspect of protecting the rights of victims of crime; the attention is paid to the United Nations activities and those of its specialized agencies, in particular the Commission on Human Rights, the Counter-Terrorism Implementation Task Force, the Special Rapporteur on the Promotion and Protection of Human Rights in the Fight against Terrorism, and emphasized their contribution to the protection of rights crime victims, as well as to the compensation for damage. Particular attention is paid to the provisions of the 2006 Global Counter-Terrorism Strategy (A/RES/60/288) adopted by the member-states on the protection of human rights and the rule of law in the context of fight against terrorism. It is noted that universal international legal acts in the area of countering terrorism contain the obligation of state to protect and guarantee the right to life, which includes the obligation to take appropriate measures to protect the lives of people under their jurisdiction.

The attention was also paid to the activities of international regional organizations and their institutional units in the area of combating terrorism and the protection of the victims of terrorism, in particular, the Organization for Security and Cooperation in Europe, the Council of Europe, and the European Union. In view of the fact that the Council of Europe priority in the fight against terrorism is a commitment to the rule of law and respect for human rights, the provisions of the resolutions and recommendations adopted by the organization in this area are analyzed; the emphasis was placed on the importance of the political decisions taken by the OSCE executive bodies within their mandates, including the Secretariat, the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, the OSCE Representative on Freedom of the Media and OSCE field operations; with regard to the European Union, it is pointed out that this organization has repeatedly considered the issue of assistance to victims of crime, in particular within the framework of decisions or directives binding on Member States, but which allow for some flexibility regarding national approaches and practices. Relevant conclusions are made.

Keywords: victim, protection, crime, human rights, terrorism.

УДК 343.13

Абзалбекова М.Т.

магистр юридических наук, докторант
(Казахстанский государственный университет
им. акад. Е.А. Букетова)

DOI: 10.31733/2078-3566-2018-5-104-110

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РЕШЕНИЙ В УГОЛОВНОМ СУДОПРОИЗВОДСТВЕ

Абзалбекова М.Т. Методологічні основи рішень у кримінальному судочинстві. Актуальність досліджуваної проблеми зумовлена необхідністю забезпечення законності, обґрунтованості і вмотивованості кримінально-процесуальних рішень. В основі вирішення проблеми прийняття і реалізації кримінально-процесуального рішення лежить системно-діяльнісний підхід та методологічні положення теорії прийняття рішень, які дозволили виявити закономірності в процесі прийняття і реалізації кримінально-процесуальних рішень, прийнятих представником органів, що ведуть

кримінальний процес, і іншими учасниками процесу. Представлена система принципів прийняття рішень суб'єктом кримінально-процесуальної діяльності, виділено рівні і етапи прийняття і реалізації процесуального рішення.

Ключові слова: процесуальне рішення, прийняття рішення, вибір альтернатив, правоохоронна діяльність, принципи прийняття рішень.

Проблема прийняття рішень вважається однією з найважливіших для всіх галузей знання, які займаються вивченням суспільних систем. В межах соціально-економічних систем рішення – це результат аналізу, прогнозування, оптимізації і вибору альтернативи з множини варіантів досягнення конкретної мети. Рішення – це вибір певного поєднання мети, дій, націлених на її досягнення, і способів застосування наявних ресурсів.

В вузькому сенсі прийняття рішень – це завершальний акт аналізу варіантів, результат вибору. В широкому сенсі – це процес, що відбувається в часі. Це сукупність всіх етапів і стадій підготовки рішення, включаючи етап безпосереднього прийняття рішення.

Процес прийняття і реалізації кримінально-процесуальних рішень базується на його теоретичних положеннях і умовах діяльності по певному кримінальному справу, який має свої особливості, зумовлені специфічністю практичної роботи. *Теоретичні основи* прийняття рішень в кримінальному судопроцесі включають вивчення суспільної і правової природи рішень, факторів, діючих в механізмі прийняття рішення, етапів прийняття рішень, критеріїв вибору цілісних рішень, якості цих правових актів, в яких рішення виражене.

Методологічну основу прийняття рішень складає теорія прийняття рішень. В теорії прийняття рішень відзначаються наступні характеристики складних завдань: унікальність, неповторність ситуації вибору, складність для оцінки характер розглянутих альтернатив, недостатня визначеність результатів приймаємих рішень, наявність сукупності різних факторів, які слід приймати до уваги, наявність осіб або груп осіб, відповідальних за прийняття рішення [1, с. 84].

Для діяльності судів, прокурорів, слідовців і інших осіб, що здійснюють кримінальне судопроцесуальне виробництво, характерні невизначеність умов і складність ситуацій прийняття рішень. Це впливає на наявність характеристик і властивостей складних завдань прийняття рішення.

Процес прийняття рішення, як правило, складається з наступних етапів:

- 1) аналіз ситуації;
- 2) ідентифікація проблеми як розходження між бажаним і реальним станом об'єкта управління;
- 3) пошук необхідної інформації;
- 4) пошук альтернатив;
- 5) формування критеріїв для оцінки альтернатив;
- 6) вибір найкращої альтернативи;
- 7) виконання;
- 8) узгодження рішення;
- 9) оцінка результату.

Прийняття рішення представляє собою систему взаємодіючих об'єктивних і суб'єктивних, правових, особистих, психологічних факторів. Важливе місце в прийнятті процесуальних рішень має визначення законодавством цілей, завдань всієї роботи, а також засобів досягнення цих цілей [2, с. 40].

В механізмі прийняття рішення *особливе значення* мають поточна поведінка і індивідуальні особливості осіб, виконуючих конкретні процесуальні функції. Рішення в кримінальному судопроцесі будуть ефективними, якщо вони відповідають цілям і завданням, принципам судопроцесуального виробництва. Отже, слід вважати, що процесуальні рішення і процес їх прийняття безпосередньо впливають на досягнення завдань кримінального судопроцесуального виробництва.

Діяльність по прийняттю процесуальних рішень носить волевий, власний, інтелектуальний характер. Власний характер діяльності органів, що здійснюють кримінальний процес, поєднується з системою прав і гарантій всіх суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності, процесуальним рівністю учасників судового роз-

бирательства. Процессуальные решения выступают не только как метод выполнения обязанностей должностными лицами и органами государства, но и как способ реализации прав, предоставленных участникам процесса, что влечет обязанность должностных лиц рассмотреть их ходатайства, жалобы и принимать по ним обоснованное мотивированное решение.

Производство по уголовному процессу связано с совершением конкретных процессуальных действий и принятием по их результатам определенных решений. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Казахстан в п. 38 ст. 7 определяет процессуальные решения как акты органов, ведущих уголовный процесс, вынесенные в связи с осуществлением производства по уголовному делу. Уголовное судопроизводство в любой его стадии можно толковать как совокупность процессуальных действий и процессуальных решений органа, ведущего уголовный процесс, обеспечивающих выполнение задач и целей данного вида государственной деятельности. При этом характер принимаемых процессуальных решений зависит от органа (должностного лица), ведущего уголовный процесс, стадии уголовного процесса, производимых процессуальных (включая следственные, судебные) действий [3, с. 94].

В уголовном судопроизводстве решения всегда имеют форму индивидуального акта применения права, результат познавательной деятельности лица, ведущего производство, по установлению фактов, достаточных и необходимых для принятия данного акта.

Применительно к уголовно-процессуальным решениям можно выделить следующие элементы:

1. Субъект принятия решений. Субъектом уголовно-процессуального решения всегда являются государственные органы, правомочные принимать уголовно-процессуальные решения.

2. Цель решения. Цели процессуальных решений закреплены в ст. 8 УПК РК.

3. Фактические обстоятельства, установление которых необходимо для вынесения решения (ст. 113 УПК РК).

4. Процессуальный порядок принятия решений. Исполнение процессуальных решений осуществляется, как правило, по определенной процедуре, которая включает в себя: уяснение сущности решения, продумывание всех вытекающих из него последствий; определение условий предстоящей деятельности; выбор средств исполнения; подготовку и само исполнение и, наконец, подведение итогов исполнения решения (ст. 324 УПК РК).

5. Необходимая информация о фактических обстоятельствах (ст. 111 УПК РК).

6. Определенная процессуально-правовая форма, которая установлена для них законом (ст. 395 УПК РК).

Под решениями в уголовном процессе, по мнению П.А. Лупинской, следует понимать правовые акты, выраженные в установленной законом процессуальной форме, в которых государственный орган или должностное лицо в пределах своих полномочий в определенном законом порядке дает ответы на возникшие по делу правовые вопросы, основанные на установленных фактических обстоятельствах дела и предписаниях закона и содержащие властное волеизъявление о действиях, направленных на достижение назначения уголовного процесса. Процессуальное решение включает в себя два главных элемента – фактический, который включает рассмотренные и оцененные доказательства и вывод об обстоятельствах, установленных (не установленных) на основе этих доказательств, и правовой – выраженный в уголовно-процессуальном и уголовном законах [4, с. 76].

Суть отдельных решений, цели, для которых они выносятся, их место во всей системе судопроизводства, обстоятельства, при которых закон разрешает принимать конкретные решения, свидетельствуют о различии в круге фактов, которые должны быть установлены по делу для принятия решения, и в степени доказанности этих фактов. Вместе с тем все выносимые в уголовном процессе решения должны отвечать общим для них правовым свойствам – они должны быть законными, обоснованными и мотивированными. Эти общие свойства процессуальных решений вытекают из принципа законности в судопроизводстве и природы процессуальных решений как актов применения права.

Представлены следующие аспекты принятия решений:

- принцип законности;

- принцип обоснованності і мотивованності;
- принцип прогнозування і планомерності;
- принцип динамічності;
- принцип етичності.

Законність, як принцип прийняття рішення в уголовно-процесуальній діяльності, неможливо розглядати в отрыве від його більш загального змісту. Це єдиний принцип права, галузі права і діяльності. Законність – це загальноправовий принцип, трансформований к особливостям кримінального процесу. Це основа забезпечення нормальної життєдіяльності держави, забезпечення прав і інтересів особи, підтримання правопорядку в країні. Законність передбачає єдиний підхід при формулюванні вимог і наданні прав. Але законність передбачає двосторонній процес: а) виконання законів представниками держави в інтересах держави, суспільства, окремого громадянина і б) суворе дотримання законів і інших нормативних актів самими громадянами. Виходячи з змісту ст. 10 Уголовно-процесуального кодексу Республіки Казахстан, принцип законності звернений не тільки до органів, що ведуть кримінальний процес. Думаємо, що це не зовсім правильно, оскільки режим законності поширюється на всіх учасників кримінально-процесуальної діяльності. Законність в кримінальному процесі має свою специфіку. Дотримання законності означає: а) застосування обов'язуючого методу правового регулювання («дозволено все, що дозволено»); б) не тільки юридична, але і фактична обґрунтованість рішень і дій; в) точне виконання вимог.

В якості санкцій за недотримання принципу законності передбачена встановлена законом відповідальність, визнання неіснуючими незаконних актів і їх скасування. Законність повинна пронизувати всі інші принципи. Будь-яке кримінально-процесуальне рішення повинно бути законним. Законність в кримінальному судопроизводстві означає дотримання матеріального і процесуального закону [5, с. 48].

Обґрунтованість і мотивованість. При цьому вимоги законності і обґрунтованості не поглинають і не заміняють одні одного. Практичне значення саме такого розуміння співвідношення вимог законності і обґрунтованості дуже важливо, оскільки зобов'язує всі компетентні органи держави на всіх етапах кримінального судопроизводства застосовувати правові норми відповідно і до одного, і до іншого вимоги, а контролюючі органи – перевіряти в кожному конкретному випадку і законність, і обґрунтованість всіх актів кримінального судопроизводства.

Цей принцип означає, що при постановці цілей і завдань, при виборі способів їх рішення, при реалізації суб'єкт прийняття рішення завжди повинен враховувати фактичні основи, обстановку діяльності. Невиконання цього принципу може привести не тільки до зниження ефективності, але і до негативних наслідків. Суб'єкт повинен постійно сприймати інформацію про поточний стан кримінально-процесуальної діяльності. Всю надходячу інформацію він повинен аналізувати з точки зору її значущості для можливого прийняття рішення. Ця інформація в психології називається "дійсною картиною", в інженерній психології – "концептуальною моделлю". Ця модель служить основою для прогнозування (висування гіпотез, версій), для їх перевірки і оцінки. Висування моделі носить творчий характер, що підкреслюється в теорії прийняття рішення. Але оскільки проблеми, що вирішуються на основі концептуальної моделі, формально-логічними методами дослідження не вирішуються, по-прежнему тут велику роль грають ерудиція, досвід і інтуїція суб'єкта прийняття рішення, його морально-етичні уявлення [6, с. 226].

В останнє часи зароджується новітнє розв'язання теорії прийняття рішень – це спроба формалізації евристических процедур в неформальній теорії прийняття рішень. Примітливо, що до процесуальної не стоїть питання про формалізацію, але виявлення типових ситуацій прийняття рішення сприяло б певному просуванню вперед в кримінально-процесуальній науці. Концептуальна модель ситуації прийняття кримінально-процесуального рішення породжує відповідні завдання: вибір цілей, аналіз можливих наслідків виконання дій, виявлення сукупності показників, що характеризують можливі результати діяльності, аналіз цих показників, віднесення найбільш важливих з них до категорії критеріїв оптимальності.

Обґрунтованість тісно пов'язана з мотивованістю. Як точно визначити

П.А. Лупинская, мотивированность – логическая форма обоснованности (Лупинская, 1976). Если обоснованность предполагает учет фактических данных, условий принятия решения и множество других факторов, то мотивированность – это логические связи между изучаемыми и учитываемыми обстоятельствами.

Принцип прогнозирования и планомерности означает необходимость предвидения возможных последствий действий и конечных исходов уголовно-процессуальной ситуации в любом их развитии. Вопросы прогнозирования рассматривались в криминологии (Аванесов, 1972) и в криминалистике (Зорин, 1991) [7, с. 98]. Прогнозирование в психологии очень близко к целеполаганию и является формой опережающего отражения. Отличие прогнозирования от целеполагания в том, что отражение в первом случае берется безотносительно к субъекту, т. е. имеет место ориентация на ситуацию. Но прогнозирование является основой для постановки целей и задач. Прогнозирование происходит в форме выдвижения версий по делу, гипотез о ходе и результатах действий. Субъект принятия решения должен с самого начала объективно проанализировать всю информацию по делу, выдвинуть все возможные предположения о развитии ситуации. Хотя, с одной стороны, объективироваться очень трудно, поскольку весь процесс принятия решения усложняется за счет действия эмоциональных факторов, но с другой – экспериментально показано, что без эмоциональной активации невозможно эффективное решение задачи. В процессе выдвижения версий и гипотез важны тщательный их контроль и проверка.

Планомерность. Помимо абстрактных целей, закрепленных в законе, субъект должен конкретизировать цель участия в данном деле, цель принятия решения. Благодаря плану деятельности удастся связать все действия и средства, подчинив их единой цели. План должен быть составлен с самого начала вступления в дело. Существует множество различных способов планирования, самым элементарным из них является – работа по "ориентирам". Такой уровень планирования характерен для начинающих судей, следователей, не владеющих теорией и практикой организации судопроизводства по уголовным делам. Планирование более высокого уровня – это работа по образцу. В судебной и следственной практике в качестве таковых – немногочисленные рекомендации по методике расследования и рассмотрения уголовных дел.

Наиболее эффективным способом организации является планирование деятельности с учетом предполагаемых изменений условий, в том числе вероятностей возникновения тех или иных событий. При таком планировании имеются элементы прогнозирования. Субъект принятия решения намечает общую стратегию деятельности без детализации, т.е. в последующем, в зависимости от перемены конкретных условий реализации стратегии, создает возможность менять характер и последовательность действий. Но возможности предвидения изменений ограничены профессиональным опытом – с субъективной стороны и наличием рекомендаций – с объективной стороны. Предвидение возможно на нескольких уровнях, самый элементарный – определение последствий основных действий на один-три шага вперед; более высокий уровень прогнозирования при планировании – это способность предвидеть наступление не одного, а нескольких событий, т.е. предвидеть несколько исходов судебно-следственной ситуации и предусмотреть несколько вариантов действий. Это необходимо при ведении судебных допросов, производстве следственных и судебных действий. Планирование должно быть рациональным, т.е. оно предполагает не только анализ условий, в которых протекает деятельность и предвидение хода управления процесса, но "также оценку человеком его собственных возможностей, т.е. самооценку, и определение оптимальных путей использования своих резервов" [8, с. 196].

Принцип динамичности. При разрешении любой ситуации можно точно прогнозировать только ее начальный этап. Но в процессе реализации принятого решения в наличной уголовно-процессуальной ситуации происходят изменения, которые не учитывались на начальном этапе. Эти положения четко ориентируют на формулировку следующего принципа реализации процессуального решения – принципа динамичности. Стратегия уголовно-процессуальной деятельности характерна только для начальных этапов, в процессе формирования конечных, промежуточных целей, программирования общей структуры деятельности по конкретному уголовному делу. Но в результате мгновенного изменения уголовно-процессуальной ситуации может полностью измениться стратегия и тактика, а это требует внимания и оперативного реагирования. Также на эффективность принятия решения очень большое влияние оказывает ограничение во времени и наличие стрессовых ситуаций, которые ведут к возникновению психической напряженности.

Действие эти факторов приводит к задержке в принятии решения, следовательно, к значительному снижению эффекта от принятого решения. Об этом говорят не только психологи (Ломов, 1977), но и криминалисты, характеризую деятельность следователя (Белкин, 1988), процессуалисты, исследующие защиту по уголовным делам (Аврах, 1972), а также в последних исследованиях по стратегии и тактике защиты как одной из причин ошибок защитника при выдвигании версий защиты (Zhamiyeva R.M., Ussenov F., 2017). Наличие этих факторов ни в коей мере не означает снятие требований принципа динамичности в реализации уголовно-процессуальных решений, поскольку является важнейшим условием эффективности.

Принцип этичности. Проблемы этичности в деятельности любого участника тесно связаны с процессуальными аспектами. Принцип этичности при реализации процессуальных решений означает, что субъект должен стремиться не нарушать нравственных и этических норм.

Сущность принятия решения, как правило, заключается в выборе цели и адекватных средств для ее достижения. В уголовно-процессуальной литературе сама сущность решения – выбор цели и средств ее достижения остается недостаточно разработанной, акцентируется внимание на форме решения правового акта. Между тем решению всегда предшествует выбор, а вся сложность принятия решения и заключается в правильном, оптимальном выборе: возбуждать или не возбуждать уголовное дело, производством по какой статье Уголовного кодекса квалифицировать действия обвиняемого, производить ли обыск или к тому нет оснований и т.д.

Особенность принятия решений в уголовном процессе состоит в том, что возможные средства достижения целей указаны в законе, а не избираются произвольно лицом, наделенным правом принимать решение. *Цели* процессуальных решений определяются из числа тех, которые указаны в уголовно-процессуальном законе.

Принятие процессуального решения является важным итогом переработки информации. Основным содержанием деятельности следователя является получение, фиксация, проверка и анализ информации, использование ее для принятия процессуальных решений.

Библиографические ссылки

1. Орлов А.И. Теория принятия решений: учебное пособие. Москва: Изд-во "Март", 2004. 656 с.
2. Лупинская П.А. Решения в уголовном судопроизводстве: их виды, содержание и формы. Москва: Юрид. лит., 1976. 167 с.
3. Когамов М.Ч. Комментарий к уголовно-процессуальному кодексу Республики Казахстан. Общая часть. Алматы: Жеті жарғы, 2015. Т. 1. 648 с.
4. Лупинская П.А. Решения в уголовном судопроизводстве: теория, законодательство, практика. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Норма:ИНФРА-М, 2010. 240 с.
5. Жамиева Р.М. Уголовно-процессуальное право РК. Общая часть. Караганда, 2014, 308 с.
6. Пасечник Г.С. Введение в теорию принятия решений. Теория прогнозирования и принятия решений. Москва: Высшая школа, 1977. С. 226–241.
7. Аванесов Г.А. Теория и методология криминологического прогнозирования. Москва: Юрид. лит., 1972. 334 с.
8. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. Москва: Наука, 1984. 444 с.

Поступила в редакцию 26.11.2018

SUMMARY

Abzalbekova M.T. Methodological basis of decisions in criminal proceedings. The problem of decision making is considered one of the most significant for all branches of knowledge that are engaged in the study of social systems. Within the framework of socio-economic systems, a decision is the result of the analysis, forecasting, optimization and selection of alternatives from a variety of options for achieving a specific goal. The solution is the choice of a specific combination of goals, actions aimed at achieving this goal, and how to use existing resources.

The process of making and implementing criminal procedural decisions must be based on its theoretical foundations and conditions of activity in a particular criminal case, which contains its own characteristics, due to the specificity of practical work. The theoretical foundations of decision making in criminal proceedings include the study of the social and legal nature of decisions, factors acting in the decision-making mechanism, decision-making stages, the criterion for the selection of appropriate decisions, the qualities of those legal acts in which the decision is expressed.

The urgency of the problem under study is due to the need to ensure the legality, validity and motivation of criminal procedural decisions. The basis of solving the problem of adopting and implementing criminal procedure is a system-activity approach and methodological provisions of the theory of decision

making, which allowed to identify patterns in the process of making and implementing criminal procedure decisions made by a representative of the bodies conducting the criminal process and other participants in the process. The system of principles of decision making by the subject of criminal procedure is presented, the levels and stages of the adoption and implementation of the procedural decision are highlighted.

The effectiveness of the implementation of a procedural decision is influenced by many objective and subjective factors. The theoretical basis of the article consists of monographic studies of criminal procedure and criminalistics on investigative and judicial actions, participation in criminal proceedings

Keywords: procedural decision, decision making, choice of alternatives, law enforcement activities, principles of decision making.

УДК 341.1

Адашис Л. І.

кандидат юридичних наук, доцент
(Університет митної справи та фінансів)

DOI: 10.31733/2078-3566-2018-5-110-114

ПРАВА ЛЮДИНИ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Досліджено міжнародні стандарти прав людини та їх трансформацію у процесі глобалізації. Розглянуто ряд рекомендації ООН щодо важливості розуміння викликів глобалізації та її впливу на глумачення, закріплення і реалізацію прав людини.

Ключові слова: права людини, глобалізація, покоління прав, міжнародні стандарти, глобальний договір ООН.

Постановка проблеми. Системне реформування та демократичні перетворення, спрямовані на формування України як демократичної, соціальної, правової держави, її поступове входження в європейський та світовий правовий простір викликають значний інтерес до проблеми захисту прав та свобод людини і громадянина, тому що людина є основним ціннісним орієнтиром подальшого розвитку сучасної держави і суспільства. Визнання, забезпечення і захист її прав, свобод і законних інтересів являє собою своєрідний індикатор перевірки на ефективність і життєздатність конституційної теорії, ідеології та практики, відображеної в доктрині сучасного українського конституціоналізму.

Як зазначив Д. Донеллі, «проблема часто стає об'єктом міжнародної дії лише після того, як разючий випадок кристалізує її усвідомлення». Історичні події, що відбувалися протягом 1940-х років, стали саме таким каталізатором, що змусив світове співтовариство замислитися над проблемою поваги до прав людини та їх захисту. Отже, проблема прав людини стала об'єктом міжнародних відносин.

Трансформаційні ж перетворення, зумовлені процесом глобалізації, що відбуваються в усіх сферах життєдіяльності людства, вносять свої корективи у розуміння прав людини в сучасному світі. Значущість даної проблеми для всього людства підтверджують цілий ряд прийнятих останніми роками міжнародних документів, спрямованих на дослідження впливу глобалізації на здійснення людиною в повному обсязі всіх прав.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Права і свободи людини, їх основоположний характер та нормативне забезпечення, проблема їх реалізації та способи захисту завжди викликали інтерес науковців та практиків. Дослідження на теоретичному рівні, різноманітні міжгалузеві підходи до вивчення окреслених положень зосереджені в значному масиві вітчизняних та закордонних праць, серед яких слід зазначити Р. Алексі, М.О. Баймуратова, О.О. Барабаш, Р. Дворкіна, Д. Донеллі, П. Коллера, С.М. Окін, Т.В. Погге, П.М. Рабіновича, Дж. Ролза, Ф. Фукуяму, В.М. Шаповала, С.В. Шевчука, М.Ю. Щирбу. В той же час процеси гло-